2/5/2026

TRÄNINGS-
UNDERVISNINGEN

Arbetsplan
Träningsundervisningen

Läsåret 2026 - 2027

Innehåll

Inledning 2

1. Verksamhetsidé och värdegrund 3

1.1. Målsättningar för läsåret 4

2. Skolvisa uppgifter 5

2.1.1. Elevantal och klasser 5

2.1.2. Ledning, lärare och personal 6

2.1.3. Läsårets och skoldagens arbetstider 7

3. Trivselstadga 8

4. Undervisningsarrangemang 9

4.1. Undervisning utanför skolan 9

4.2. Helhetsskapande undervisningsarrangemang 10

4.3. Särskilda undervisningsarrangemang 10

4.4. Flexibel undervisning 11

4.5. Undervisning i särskilda situationer 12

4.6. Distansundervisning 13

5. Stöd för lärande och skolgång 14

5.1. Allmän pedagogiskt stöd 14

5.2. Specialpedagogiskt stöd 15

5.3. Mångprofessionellt stöd 16

6. Elevrådsarbete och elevdelaktighet 17

7. Timfördelning 18

7.1. Kursplaner tillvalsämnen 18

Inledning

Alla grundskolor på Åland ska inför varje läsår göra upp en arbetsplan. I arbetsplanen ska innehållet för skolans undervisning och fostran preciseras och tydliggöras samt de metoder skolan använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen, förordningen och läroplanen beskrivas. Arbetsplanen sammanställs av rektorn eller föreståndaren i samråd med lärarna och den ska godkännas av den ansvariga nämnden i kommunen och tillställas landskapsregeringen för kännedom. Elevrådet ska få ta del av arbetsplanen och övriga planer och dokument innan de godkänns och få möjlighet att påverka de delar som direkt berör deras vardag.

I enlighet med ÅLp21 ska följande ingå i arbetsplanen:

- Beskrivning av skolans verksamhetsidé och värderingar
- Målsättningar för läsåret
- Trivselstadga (ordningsregler och kriterier för ansvar och samarbete)
- Förtydligande av skolspecifika undervisningsarrangemang under det kommande läsåret
- Beskrivning över hur helhetsskapande undervisning kommer att genomföras
- Beskrivning av distansundervisning
- Beskrivning av elevrådsarbete och elevers delaktighet
- Skolans timfördelning (enligt LR:s mall)
- Språkprogram
- Kursplaner för tillvalsämnen (enligt LR:s mall)
- Kontaktuppgifter och läraruppgifter

Följande ska vara digitalt tillgängligt på kommunens eller skolans hemsida eller liknande och uppdateras årligen:

- Elevhälsoplan (anvisning XX U2, ÅLR2021/XX)
- Antimobbningsplan där förebyggande arbete mot mobbning ingår samt en beskrivning över hur arbetsgången går till vid eventuell mobbning/kränkning och en årsuppdaterad ansvarsfördelning i arbetsgången.
- Likabehandlingsplan
- ANDTS-plan (beslut XX)
- Plan för hur samarbetet och övergången från barnomsorg till skola organiseras
- Plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder (anvisning XX U2, ÅLR2021/434)

1. Verksamhetsidé och värdegrund

Grundskolans grundläggande uppgift är att undervisa och skapa förutsättningar för elevens lärande. Hemmet har det huvudsakliga ansvaret för barnets uppfostran men grundskolans fostrande verksamhet stöder hemmen och vårdnadshavarna i att främja barnets utveckling och lärande samt att stärka elevens sociala färdigheter och sunda självkänsla. Det ligger i varje lärares uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i skolan förverkligas. Alla som arbetar på Träningsundervisningen reflekterar över sin egen del som påverkare i skolan och tar till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för grundskolan på Åland.

På Träningsundervisningen följer varje elev sin individuella plan för lärande, vilken tas fram av specialklasslärare i samråd med eleven och dess vårdnadshavare. Undervisningen anpassas så att elevens förmågor ställs i centrum. Att använda sina styrkor skapar goda möjligheter för lärande och bidrar till att stärka elevens positiva självbild och tilltro till sin egen förmåga. Detta lägger grunden för ett livslångt lärande.

Skolans personal stöder och handleder eleverna i sitt skolarbete, i vardagliga situationer och i sociala interaktioner samt uppmuntrar eleverna att ta ansvar för sig själva, för varandra och för sin omgivning. Vår strävan är att eleven utvecklar självständighet så att den kan klara sig själv i så hög utsträckning som möjligt.

Vi strävar efter att skapa en skolvardag som genomsyras av trygghet, omtanke och respekt.

Alla människor har rätt till kommunikation – att förstå och göra sig förstådd. I skolan används olika former av Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK), för att göra skolvardagen hanterbar, begriplig och meningsfull för varje elev.

Värdegrundsdiskussioner lyfts kontinuerligt på lärarmöten, personalmöten och på klassernas veckomöten. Vi utgår från den värdegrund som finns formulerad i läroplanen, baserad på FN:s konvention om barns rättigheter (barnkonventionen).

1.1. Målsättningar för läsåret

Alla grundskolor ska inför varje nytt läsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i skolans hela verksamhet under läsåret. Skolans specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i skolans interna utvärdering (t.ex. ett lågt läsintresse kan leda till att man väljer att lyfta läsning eller ökad mobbing leder till att man fokuserar på förebyggande åtgärder för en trygg lärmiljö) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra (Åland 100, fokusområden inom implementeringen av läroplanen)

På Träningsundervisningen utgår undervisningen från varje enskild elevs individuella plan. Målformulering och utvärdering sker således för varje enskild elev och skolarbetet läggs upp så att varje elevs styrkor sätts i fokus. Eleven utmanas att arbeta med sina utvecklingsområden samt att utveckla sin självständighet för att klara sig i sin vardag. Elevernas individuella planer kan exempelvis innehålla läs- och skrivförmåga, kommunikation, matematiskt kunnande och motoriska färdigheter samt Aktiviteter i Dagliga Livet (ADL), där eleven utifrån sina förutsättningar tränar autentiska, vardagsnära förmågor.

Skolans raster erbjuder eleverna återhämtning mellan lektionerna och är en viktig resurs för elevernas lärande och utveckling. Vi fokuserar på att erbjuda eleverna en meningsfull rastverksamhet där de får möjlighet till lek, vila och återhämtning under strukturerade former.

Under läsåret 2026–2027 kommer Träningsundervisningen att fokusera på att stärka gemenskapen och skapa en tydlig VI-känsla bland eleverna. Skolan ska under läsåret skapa fler möjligheter för elever att mötas över grupp- och årskursgränser. Genom gemensamma aktiviteter, mötesplatser och inkluderande arbetssätt ska vi stärka elevernas känsla av tillhörighet, trygghet och delaktighet. Målet är att eleverna ska känna att de är en del av en gemensam skolgemenskap, där alla bidrar till en trygg, inkluderande och positiv miljö.

För att skapa goda förutsättningar för elevernas utveckling och för att målsättningen ska genomsyra skolans verksamhet kommer kompetensutveckling inom arbetslaget att vara ett särskilt fokus under läsåret. Genom gemensamt lärande och fortbildning vill vi stärka personalens kompetens och skapa en gemensam grund för hur vi bemöter, stöder och leder eleverna.
Kompetensutvecklingen kommer bland annat att fokusera på:

- PBS (positivt beteendestöd), där personalen får fördjupa sina kunskaper kring förebyggande och främjande arbetssätt som bidrar till trygghet, delaktighet och positiva beteenden. Även tecken som stöd kommer att vara ett prioriterat område för att ytterligare stärka elevernas möjligheter till kommunikation och delaktighet.
- Bemötande och pedagogiska förhållningssätt. Fokus ligger på att öka förståelsen för elevernas olika behov och på att utveckla strategier som gör det möjligt för varje elev att lyckas utifrån sina egna förutsättningar.
- Pedagogiskt ledarskap. Genom fortbildning med fokus på lärarens ledarskap vill vi stärka vår förmåga att skapa tydlighet, struktur, förutsägbarhet och trygghet i undervisningen och i skolans övriga verksamhet.

2. Skolvisa uppgifter

2.1.1. Elevantal och klasser

I Träningsundervisningen är 40 elever inskrivna under läsåret 2026 – 2027.

Eleverna delas in i sammansatta klasser enligt följande:

- Grön klass: 5 elever
- Blå klass: 4 elever
- Röd klass: 5 elever
- Rosa klass: 5 elever
- Orange klass: 5 elever
- Gul klass: 5 elever
- Brun klass: 5 elever
- Lila klass: 6 elever

Vid behov och i mån av möjlighet kan elever delvis ha undervisning i Kyrkby högstadieskola, KHS.

2.1.2. Ledning, lärare och personal

Träningsundervisningen är en del av Kyrkby högstadieskola och leds av en egen föreståndare. Träningsundervisningens föreståndare ansvarar också för specialfritidshemmet Tranan.

På skolan arbetar åtta specialklasslärare, två timlärare i bisyssla och 29 elevassistenter.

Ledningsgruppen består av föreståndare, respektive vice föreståndare för Träningsundervisningen samt platsansvarig på specialfritidshemmet Tranan samt två representanter för elevassistenterna.

Ledningsgruppen träffas en gång i månaden. Nedan listas ledningsgruppens medlemmar:

Josefin Lindholm,
föreståndare vid Träningsundervisningen och specialfritidshemmet Tranan

Veronica Karlsson,
vice föreståndare, lärarrepresentant vid Träningsundervisningen

Inka Holmström,
platsansvarig vid specialfritidshemmet Tranan

Angelica Björklund - Finnerman,
elevassistent vid Träningsundervisningen

Ann-Sofi Roberts,
elevassistent vid Träningsundervisningen.

2.1.3. Läsårets och skoldagens arbetstider

Skoldagen börjar kl. 9:00 för alla elever och slutar kl. 11:45, 12:45, 13:45 eller 14:45, anpassat efter varje elevs ålder och mognad. Före och efter skoldagen erbjuds eleverna plats vid specialfritidshemmet som har öppet kl. 7:00-9:00, samt 12:00-17:00.

Lunch serveras i skolan, alla dagar kl. 11:05. Mellanmål serveras för de elever som slutar kl 14:45.

Höstterminen börjar onsdagen den 19/8 och slutar tisdagen den 22/12.

- Höstterminens lovdagar är
  - 14/10 - 16/10 (höstlov)

Vårterminen börjar torsdagen den 7/1 och slutar tisdagen den 8/6.

- Vårterminens lovdagar är
  - 22/2 - 26/2 (vinterlov),
  - 25/3 – 29/3 (påsklov)
  - 7/5 (i samband med Kristi himmelsfärd).

Utöver vårens lovdagar förbehåller sig skolan rätten till en fortbildningsdag. Under fortbildningsdagen har skolan stängt och specialfritidshemmet har heldagsöppet. Läsåret 2026-2027 infaller denna fortbildningsdag den 1.2.2027.

Specialfritidshemmet Tranan erbjuder heldagsöppet, kl. 07:00-17:00 – juli månad, röda dagar samt helger undantaget. Familjer med behov av omsorg när Tranan håller stängt hänvisas till KST och ansvarig socialhandledare.

3. Trivselstadga

För att främja den interna ordningen i skolan, ostörda studier samt trygghet och trivsel i skolan ska skolan ha en trivselstadga. Trivselstadgan ingår i arbetsplanen. I trivselstadgan formuleras ordningsregler samt kriterier för ansvar och samarbete.
Elevens förmåga till ansvar och samarbete ska bedömas genom handledande respons på uppförande i relation till de *kriterier som ställts upp i skolans trivselstadga*. Kriterierna för ansvar och samarbete ska grunda sig på skolans målsättningar för fostran, riktlinjerna för skolans verksamhetskultur och ordningsreglerna som ska finnas i arbetsplanen. Eleven och vårdnadshavarna ska få information om grunderna för bedömning av ansvar och samarbete. Ansvar och samarbete anges i betyget som ett verbalt omdöme vid sidan av den övriga skalan för bedömning. Bedömning av ansvar och samarbete antecknas inte i avgångs- och skiljebetyget.

- **Vi respekterar varandras olikheter.**
- **Jag har rätt att vara mig själv och känna mig trygg.**
- **Alla dagar ska vara meningsfulla, begripliga och hanterbara för att få ett sammanhang.**
- **Vi värnar om varandra och vår skola.**

Konsekvenser för oönskat beteende är individuellt anpassade utifrån elevens förmåga. Klassläraren är den som beslutar om konsekvensen, vid behov i samråd med föreståndaren.

4. Undervisningsarrangemang

Enligt LL om barnomsorg och grundskola kan undervisningen i grundskolan bedrivas i form av allmänundervisning, specialundervisning och träningsundervisning. Undervisningen ordnas som närundervisning, distansundervisning och som verksamhet utanför skolan. Den huvudsakliga undervisningsformen i grundskolan är närundervisning. De skolspecifika undervisningsformerna under läsåret ska beskrivas i arbetsplanen.

4.1. Undervisning utanför skolan

Under läsåret 2026–2027 kommer följande verksamheter ske utanför skolan:

- Simning på Gullåsen, vid Folkhälsans allaktivitetshus, på Ålands Idrottscenter samt Mariebad en gång i veckan under en termin. Grupperna är anpassade efter elevernas kunskapsnivåer och behov.
- Idrott på olika idrottsanläggningar på Åland (ex. Vikingagården, idrottsgården m.fl.) för flera av klasserna.
- Ridning på Sleipner Ridklubb sker en gång i veckan för fyra elever/termin.
- Ålands idrott i samarbete med DUV anordnar idrottsdag i september för en grupp elever vid WHA samt Baltichallen.
- Biblioteksbesök varje eller varannan vecka.
- Vintersportdag på en för ändamålet avsedd anläggning på Åland planeras under läsåret.
- ADL-verksamhet i skolans lokaler samt ute i det åländska samhället. I detta ingår bland annat promenader i skolans närområde, inköp, returnering, återvinning, exkursioner etc.
- Grupp – eller klassvisa vårutflykter.

4.2. Helhetsskapande undervisningsarrangemang

För att kunna garantera att alla elever har möjlighet att få ta del av helhetsskapande undervisning ska alla skolor sträva efter att ha *minst ett helhetsskapande lärområde per läsår*. I skolans arbetsplan ska de ämnesövergripande lärområdenas mål och innehåll och hur de förverkligas preciseras. Den tidsmässiga omfattningen av ett lärområde ska planeras så att eleven får tid att fördjupa sig i innehållet och arbeta målinriktat, mångsidigt och uthålligt. Skolorna kan även besluta om andra sätt att göra undervisningen mera helhetsskapande och beskriva dessa i arbetsplanen.

Målet med helhetsskapande undervisning är att göra det möjligt att förstå förhållandet mellan olika fenomen och på vilket sätt de är beroende av varandra. Helhetsskapande undervisning innebär samarbete mellan lärare och ämnesövergripande samarbete. Helhetsskapande undervisning ger eleven bättre möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika läroämnen och att i växelverkan med andra strukturera dem till meningsfulla helheter. Arbetsperioder då eleven undersöker helheter och kombinerar och undersöker olika vetenskapsgrenar stärker elevens förmåga att uppfatta vilken betydelse det lärda i skolan har för det egna livet och i ett vidare perspektiv för samhället och mänskligheten. Samtidigt får eleven redskap för att vidga och strukturera sin världsbild. Genom helhetsskapande arbetssätt stöds även elevens möjlighet att utveckla de olika nyckelkompetenserna.

Omfattningen och sättet på vilket man förverkligar helhetsskapande undervisning kan variera beroende på elevernas behov och målen för undervisningen. Undervisningen *kan* till exempel genomföras genom att

- studera samma tema parallellt i två eller flera läroämnen samtidigt
- dela in innehåll som hör till samma tema i perioder som följer på varandra
- ordna aktiverande evenemang såsom temadagar, olika tillställningar, kampanjer, och studiebesök
- planera mångvetenskapliga lärområden som omfattar en längre period och flera läroämnen och som kan innehålla ovannämnda helhetsskapande metoder
- skapa helheter där många läroämnen samverkar.

Under läsåret arbetar VI-gruppen och elevrådet tillsammans för att skapa gemenskap och delaktighet genom gemensamma aktiviteter och mötesplatser. Fokus ligger på att skapa fler möten mellan elever från olika grupper och årskurser och att stärka känslan av att alla är en viktig del av skolans gemenskap.

Målet är att bygga en stark och inkluderande VI-känsla på hela skolan.

4.3. Särskilda undervisningsarrangemang

Undervisningen i grundskolan kan, om det är motiverat för elevens bästa, ordnas på annat sätt än vad som anges i LL om barnomsorg och grundskola. Med hänvisning till vad som i lag benämns som särskilda undervisningsarrangemang kan en elev till exempel börja sin skolgång

i årskurs två, bli befriad från ett ämne eller flyttas upp en årskurs. Motiv till att ordna undervisningen på särskilda sätt är

- om eleven till någon del redan har kunskaper och färdigheter som motsvarar grundskolans lärokurs
- om det med hänsyn till elevens förhållanden och tidigare studier är oskäligt att eleven ska genomgå grundskolans lärokurs eller
- om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.

Innan skolan tillämpar särskilda undervisningsarrangemang ska elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd. Skolföreståndaren eller skolans rektor fattar beslut om särskilda undervisningsarrangemang i samarbete med elevhälsan, men åtgärderna kräver inte överföring till specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd. Om det är motiverat ska ett åtgärdsprogram upprättas.

Alla elever vid Träningsundervisningen följer en individuell plan och eventuella särskilda undervisningsarrangemang beskrivs i respektive elevs individuella plan.

4.4. Flexibel undervisning

Enligt LL om barnomsorg och grundskola kan kommunen ordna flexibel undervisningsform. Med undervisningsformen avses en individanpassad undervisning, lärande och stöd för utveckling som ordnas i enlighet med den allmänna läroplanen. Undervisningen kan ordnas i smågrupper, på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. **En elev väljs till flexibel skolgång utgående från en ansökan som eleven eller vårdnadshavaren gör eller på initiativ av skolan**. Skolföreståndare eller rektor besluter om elevens flexibla skolgång. Flexibel skolgång förutsätter inte beslut om mångprofessionellt stöd och anpassad lärokurs men ett beslut om specialpedagogiskt stöd krävs och ett åtgärdsprogram ska upprättas.
Syftet med den flexibla skolgången är att minska avbrotten i grundskoleutbildningen och främja inkludering. Målet är att stärka elevens studiemotivation och livskompetens. Den flexibla skolgången är i första hand avsedd för elever i årskurs 7–9 som underpresterar och har svag studiemotivation och för elever som bedöms vara i riskzonen för att bli utslagna från fortsatt utbildning och arbetslivet. **Undervisningen ska präglas av yrkes- och sektorsövergripande samarbete**.
Undervisningen i den flexibla skolgången ska ordnas som närundervisning i skolan och i form av handledda studier på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. Studier utanför skolan är en viktig del av den flexibla undervisningsformen. Under dessa perioder har eleven rätt till handledning och undervisning av en lärare. Eleven ska ges uppgifter i enlighet med läroplanen och resultaten ska beaktas vid bedömningen.

På Träningsundervisningen tillämpas inte flexibla undervisningsarrangemang då alla elever följer en individuell plan.

4.5. Undervisning i särskilda situationer

För att ordna undervisning och stöd för en elev som till exempel är allvarligt sjuk eller befinner sig i en svår livssituation förutsätts särskilda åtgärder. Omständigheterna kan bland annat vara att eleven är inskriven på sjukhus, eleven får eftervård i hemmet, eleven är patient inom barn– och ungdomspsykiatrin eller att eleven på grund av psykiska eller fysiska hälsoskäl inte kan gå i den egna skolan.
Undervisningen för elever i särskilda situationer sker huvudsakligen utanför skolan och kan även ordnas genom distansundervisning. Huvudmannen för skolan där eleven är inskriven ansvarar för undervisningen. Eleven ska få det stöd som behövs vid övergången till undervisning i särskilda situationer eller återgången tillbaka till sin egen skola.
Undervisning i särskilda situationer är en individuell undervisning som anpassas helt och hållet efter varje elevs behov, förutsättningar och dagsform. Undervisningen beskrivs i ett åtgärdsprogram som görs upp av den ansvariga läraren tillsammans med berörda lärare och personal inom barn- och elevhälsan. Åtgärdsprogrammet ska innehålla en plan för hur eleven ska återgå till allmänundervisningen.

I varje klass ser förutsättningarna för undervisning i särskilda situationer olika ut, eftersom undervisningen anpassas efter varje elevs specifika förutsättningar och behov, och utgår från varje elevs individuella plan.

Om en elev är långvarigt sjuk håller specialklasläraren kontakt med vårdnadshavaren för att följa upp hur eleven har det. Vid behov åker specialklasslärare och/eller klassens elevassistent/-er och hälsar på eleven i hemmet eller där eleven befinner sig.

4.6. Distansundervisning

Med distansundervisning avses en undervisning som man kan ta del av med hjälp av digitala verktyg och där läraren kan finnas med i realtid på en annan plats än den som eleven befinner sig på. Läraren och eleven är inte i samma rum. Distansundervisning ska ges av en lärare anställd av en åländsk skola till en elev i en åländsk skola. Den skola som mottar distansundervisning ska värna om undervisningsgruppens trygghet, säkerhet och välbefinnande samt trygga elevens möjligheter till kommunikation som främjar lärande. Utgående från elevens och gruppens behov ska handledning och övervakning ske enligt samma principer som i andra undervisningssituationer. Den undervisande läraren ansvarar för bedömningen.

Undervisningen i grundskolan kan ordnas som distansundervisning om skolan saknar en behörig lärare i det aktuella ämnet och en sådan inte har kunnat anställas, om distansundervisning objektivt motiveras av ett pedagogiskt mervärde (till exempel ersättande skolor) och för elever som behöver fler utmaningar eller har rätt till undervisning i särskilda situationer. Dessutom är det möjligt att ordna undervisningen som distansundervisning för en eller flera elevgrupper eller enskilda elever i exceptionella situationer då landskapsregeringen eller någon annan myndighet helt eller delvis stängt en grundskola med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

Distansundervisning används för att möta elevernas individuella behov, erbjuda undervisning som stöder utvecklandet av särbegåvning, fördjupa det stöd för lärande och skolgång som skolan erbjuder eller sköta undervisningen i undantagssituationer, till exempel då en elev är sjuk under en längre period. Det är möjligt för en åländsk skola att anställa en lärare som ger distansundervisning utan att befinna sig på Åland vilket till exempel kan vara aktuellt för hemspråksundervisning. Distansundervisning främjar jämlika möjligheter för eleverna till en mångsidig och god grundskoleutbildning oberoende av skolans storlek eller läge. Vid distansundervisning ska elevens ålder och förutsättningar beaktas. Lärmiljön ska vara trygg och eleven ska övervakas och handledas enligt samma principer som i andra undervisningssituationer.

Vid distansundervisning är det viktigt att se till att eleven har daglig interaktion med den undervisande läraren, att undervisningsmetoderna är anpassade till situationen och eleven. Det är även viktigt att eleverna har möjlighet till social samvaro samt att en känsla av tillhörighet skapas

Elever som är överförda till mångprofessionellt stöd (gäller samtliga elever vid Träningsundervisningen) skall enligt LL om Barnomsorg och Grundskola inte åläggas distansundervisning. Om skolan stängs, exempelvis till följd av smittspridning av allmänfarlig sjukdom, erbjuds elever på Träningsundervisningen närundervisning.

Elev som stannar hemma vid exceptionella situationer – som inte själv är sjuk – betraktas som ledig från undervisningen, vilket kräver en godkänd ledighetsansökan.

5. Stöd för lärande och skolgång

Stöd för lärande och skolgång innefattar lösningar för skolan som helhet, för vissa grupper och för enskilda elever i behov av stöd. Varje elev i grundskolan har rätt till adekvat handledning och stöd. Tidiga insatser för att stöda elevens lärande är viktiga. Eleven ska få tillräckligt stöd genast när behovet uppstår och det är därför viktigt att redan i ett tidigt skede identifiera svårigheter och andra faktorer, både tillfälliga och långvariga, som kan hindra och försvåra skolgång och lärande. Skolans ledning har ett särskilt ansvar för att stödåtgärderna organiseras, utvecklas och struktureras på ett sådant sätt att ansvarsfördelningen är tydlig för lärarkollegiet och andra berörda.
Stödet för lärande och skolgång omfattar även särskilt begåvade barn som behöver större utmaningar och differentiering för att upprätthålla sin studiemotivation och utvecklas i enlighet med sin potential.

5.1. Allmän pedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet riktar sig till alla elever som tillfälligt behöver stöd för sitt lärande och sin skolgång. Detta stöd ska vara en del av skolans dagliga undervisning och handledning och genomförs bland annat så att undervisningen differentieras och individualiseras. Då eleven tillfälligt, exempelvis på grund av sjukfrånvaro eller tillfälliga svårigheter, blivit efter i undervisningen ska skolan erbjuda stödundervisning.

På Träningsundervisningen har alla elever en individuell plan och går under mångprofessionellt stöd.

5.2. Specialpedagogiskt stöd

Det specialpedagogiska stödet ordnas då det allmänpedagogiska stödet konstaterats vara otillräckligt, då elevens behov av stöd inte längre kan anses vara tillfälligt utan regelbundet och då situationen kräver flera, samtidiga stödåtgärder. Det allmänpedagogiska stöd som konstaterats ge effekt fortsätter och kompletteras med annat stöd som ges vid sidan av den allmänna undervisningen. Stödformer och arrangemang som inte ger önskad eller tillräcklig effekt avslutas.

Det specialpedagogiska stödet planeras som en helhet för eleven och är till sin karaktär mera omfattande och långsiktigt än det allmänpedagogiska stödet. Alla stödinsatser, förutom specialundervisning på heltid och anpassad lärokurs i ett ämne, kan användas. De sammantagna insatserna ska syfta till att stöda elevens lärande, skolgång och utveckling och motverka risken att problemen ökar och blir mera komplexa. Alla lärare kring eleven ska kontinuerligt samarbeta för att stöda elevens framsteg och utveckling. Metoder och material anpassas till elevens individuella behov. Eleven följer fortsättningsvis den allmänna läroplanen.

På Träningsundervisningen har alla elever en individuell plan och går under mångprofessionellt stöd.

5.3. Mångprofessionellt stöd

När en elev, trots att allmän- och specialpedagogiskt stöd har ordnats, riskerar att inte nå målen för grundskolans allmänundervisning ska speciallärarен ta initiativ till en pedagogisk utredning. Utgående från utredningen kan skolan, om man anser att det behövs, ta fram ett utkast till individuell plan (IP). Utkastet behandlas av elevhälsogruppen som i tillämpliga delar även kan komplettera och justera planen. Syftet med detta utkast är bland annat att konkretisera för eleven och dennes vårdnadshavare vad olika anpassningar och en överföring till ett mångprofessionellt stöd kan innebära.

Med den pedagogiska utredningen och ett eventuellt utkast till den individuella planen som grund fattar grundskole- eller utbildningschefen ett förvaltningsbeslut om mångprofessionellt stöd. Om en elev har anpassad lärokurs i tre eller flera läroämnen kan ett beslut om mångprofessionellt stöd i specialklass fattas. Ärendet bereds och föredras av skolans rektor eller föreståndare. Innan beslutet ska elev, vårdnadshavare eller dennes lagliga företrädare samt eventuellt andra sakkunniga höras. Elevens vårdnadshavare ska tillräckligt tidigt få information om de olika alternativen och om förutsättningarna för fortsatta studier på gymnasialstadiet.

I det mångprofessionella stödet kan en eller flera enskilda lärokurser anpassas individuellt så att de motsvarar elevens förutsättningar och specifika behov för lärande och skolgång. Syftet med det mångprofessionella stödet är att stöda elevens lärande, sunda tillväxt och utveckling så att det är möjligt att fullgöra grundskolan. Språklig och kulturell bakgrund, frånvaro, brist på motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig vara grunder för anpassning av en lärokurs, utan eleven ska i sådana fall stödas på andra lämpliga sätt.

Det mångprofessionella stödet kan antingen ges i elevens egentliga undervisningsgrupp eller, helt eller delvis, i en särskild inrättad undervisningsgrupp eller inom träningsundervisningen. Utöver specialundervisning på hel- eller deltid kan eleven behöva till exempel omfattande elevhälsostöd, habilitering eller annat individuellt stöd. Betydelsen av vårdnadshavarens delaktighet, ett sektorsövergripande samarbete och individuell handledning betonas. Vid behov utökar skolan användningen av den kompetens och de tjänster som social- och hälsovården tillhandahåller.

Behovet av fortsatt mångprofessionellt stöd ska granskas av den ansvariga läraren åtminstone efter årskurs två samt under årskurs sex och åtta. Om fortsatt behov av mångprofessionellt stöd genom individuellt anpassad lärokurs inte finns, ska den ansvariga läraren anhålla hos grundskole- eller utbildningschefen om att eleven överförs tillbaka allmän lärokurs. Grundskolechefen eller utbildningschefen fattar ett skriftligt beslut i ärendet.

Träningsundervisningen är sista delen i ledet av stöd för lärande och skolgång.

Specialklasslärarен har kontakt med elevernas vårdnadshavare kring elevens skolgång, samt deltar i nätverksmöten kring eleverna i sin klass tillsammans med andra sakkunniga som har kontakt med eleven.

6. Elevrådsarbete och elevdelaktighet

Skolarbetet ska grunda sig på elevens delaktighet. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla elever. Eleven ska i takt med sin ålder och mognad och med stöd och uppmuntran från skolan och hemmet ta ett allt större ansvar för sin skolgång och ges medinflytande i frågor som gäller undervisningen och lärmiljön. Eleven ska få vara med och påverka samt kontinuerligt utvärdera skolverksamheten.
För årskurserna 7–9 ska det finnas ett elevråd. Ett elevråd kan finnas även för årskurserna 1–6 och i mindre skolor kan elevrådet även vara gemensamt för åk 1- 9. Elevrådet ska bestå av elevrepresentanter från varje klass eller årskurs och elevrådet ska inom sig utse en ordförande och en sekreterare. Arbetet i elevrådet ska vara en övning i demokratiskt beslutsfattande och ansvarstagande och ska handledas av en utsedd lärare eller annan pedagogisk personal. Elevrådet ska ges möjlighet till ökat elevinitiativ vad gäller skolans undervisning och övriga verksamhet. Elevrådet ska få ge synpunkter på de delar av skolans arbetsplan, trivselstadgan och andra beslut som direkt påverkar elevernas skolgång. Elevrådet ska ges möjlighet att framföra sina synpunkter innan besluten fattas av den ansvariga nämnden i kommunen. Elevrådshandledaren ska handleda och stöda elevrådet så att de har verkliga möjligheter att förstå och utföra sitt uppdrag. Elevrådsrepresentanter ska få den ledighet som behövs från skolan för att utföra uppdraget samt vid behov kompensation för den undervisning som eleven går miste om i form av stödundervisning och individuell handledning.
Elevrådet finns till för alla elever på skolan. Elevrådet är en plats för elevens röst och alla elever på skolan ska känna sig välkomna att komma med ärenden och frågor till elevrådet. Genom ett bra elevrådsarbete finns möjlighet att påverka och göra skillnad på den egna skolan. Det primära syftet med elevrådet är att eleverna ska kunna vara genuint delaktiga och känna att deras röst blir hörd.

Elevrådets struktur följer beskrivningen ovan, där ordförande och sekreterare väljs på läsårsbasis. Ordföranden leder mötena med nödvändig assistans av personal.

Information från elevrådet åskådliggörs på skolans gemensamma informationstavla efter varje genomfört elevrådsmöte.

Elevrådsmöten hålls en gång i månaden.

7. Timfördelning

I landskapsförordningen om barnomsorg och grundskola har en timfördelning för alla grundskolor i landskapet fastställts. I läroplanen finns en rekommendation om hur timmarna ska fördelas mellan de olika ämnena och årskurserna. Rekommendationen ska följas på alla skolor där det är möjligt. Där det är organisatoriskt och ändamålsenligt att fördela timmarna på annat sätt kan det göras men med en motivering som ska bifogas i arbetsplanen. I rekommendationen om timfördelningen har särskild vikt lagts vid att alla läroämnen ska finnas på varje årskurs.

Inom Träningsundervisningen sker undervisningen i sammansatta klasser och anpassat till varje elevs individuella behov och förmågor. Timfördelningen sker således inte utifrån ämne och årskurs.

De elever vars förutsättningar möjliggör det arbetar kontinuerligt med att befästa läsning, skrivning och matematik genom hela sin grundskola, samt med ADL (Aktiviteter i Dagliga Livet) exempelvis genom att röra sig ute i samhället, träna grundläggande vardagsfunktioner och laga egna måltider.

Timfördelningen är inte anpassningsbar på den verksamhet som bedrivs inom Träningsundervisningen.

7.1. Kursplaner tillvalsämnen

Tillvalsämnen kan vara språk eller andra ämnen och ämneshelheter som skolan erbjuder. För varje tillvalsämne ska det göras upp en ämnesdel enligt samma struktur som de övriga läroämnena där syfte, centralt innehåll och mål samt kunskapskriterier ingår.
En vårdnadshavare till elev i åk 5-6 kan välja att eleven inte ska läsa valbart A2- språk. Eleven ska i sådana fall erbjudas möjlighet till stödundervisning i områden som eleven har behov av. Alternativet till undervisningen i A2-språk beskrivs i skolans arbetsplan och bedöms i betyget med deltagit.
I årskurserna 7–9 ska skolan erbjudan minst två främmande språk. Vilka språk som ingår i språkprogrammet fastställs i kommunens utbildningsstadga. Vid valet av språk och andra tillvalsämnen ska elev och vårdnadshavare erbjudas handledning och information. För att undervisning i tillvalsämnen ska kunna organiseras bör eleven endast byta eller hoppa av tillvalsämnen vid läsårsbyte. Vid vägande skäl kan undantag göras.
Gällande ämnet slöjd i årskurserna 7–9 ska eleven få undervisning i både teknisk slöjd och textilslöjd i både årskurs 7 och 8. Eleven ska därefter få möjlighet att välja en av slöjdformerna att fördjupa sig i under årskurs 9.

På Träningsundervisningen följer alla elever en individuell plan och går under mångprofessionellt stöd. Inga generella kursplaner följs i undervisningen.